

Tijdeloos geheugen

Over het werkproces van Gudny Rosa Ingimarsdottir

Een reeks abstracte bewegingen op papier, met vage herkenningspunten. Dat is de visie van de buitenstaander bij een eerste confrontatie met de tekeningen van Gudny Rosa Ingimarsdottir. Elk werk is uniek en toch springt meteen in het oog dat ze letterlijk van dezelfde hand zijn. De kunstenaar gebruikt dan ook media die onvermijdelijk de persoonlijke inzet en gemoedsgestelden verraden: de lijntekening, de collage, het aquarel en de gouache. Het nabootsen van dat werk is ook nog om een andere reden schier onmogelijk. Uit elk detail spreekt het rustig voortkabbende tijdsverloop dat ettelijke uren, dagen en weken van geconcentreerde eenzaamheid veronderstelt. Er is het vermoeden dat het werk ver in de tijd terugreikt.

Wanneer Gudny Rosa Ingimarsdottir een vel papier onder handen neemt, gaat daar al een voorgeschiedenis aan vooraf. Het zijn restanten van prille tekenactiviteit, maar evenzeer van allerhande schooloefeningen en notities uit het dagelijks leven. Ze bevatten reminiscenties aan de kindertijd in IJsland of de academieopleiding in Brussel. Een aantal vertoont sporen van vroeger gebruik, zelfs van andere mensen. Vaak reiken de startgegevens niet verder dan cijfermateriaal, vlekken of wat vluchtige krabbels. Zelden hadden die oorspronkelijke papiervellen grote kunstbedoelingen, maar ze zitten wel boordevol persoonlijke herinneringen. Andere mensen kunnen er in dat stadium nauwelijks iets mee aanvangen. Die herinneringsflarden lijken onzichtbaar voor de objectieve onderzoeksblik. Ze zouden voor eeuwig in de anonimiteit en vergetelheid opgaan. Maar voor het individu openen ze toegangspoorten tot intense herinneringen. Die betrokkenheid betekent niet dat alles haarscherp voor de geest kan worden gehaald. Het is geen herinnering van harde feiten en cijfers, wel onze eigen nalatenschap aan indrukken waar jaren van verwerking of vergeten op gevolgd zijn – ook vergeten is een vorm van verandering, de eenvoudige voortgang van de tijd alleen al verandert het perspectief op alle verleden voortdurend. In plaats van een

meetbare en documenteerbare werkelijkheid treedt de herinnering aan beleefde tijd naar voren, waarbij menselijke belevenissen centraal staan. De bredere context van die herinnering is vaak zoek geraakt. Juist alles waar de geschiedenis en wetenschap zich niet mee bezighouden, de schat aan niet thuis te brengen herinneringen, vormen de emotionele basis van het leven. Of we zulke herinnering willen koesteren, bezweren of bijstellen doet er niet toe. Er mee omgaan vergt nieuwe tijd en die duurt vaak langer dan het opdoen van de originele indrukken. Dat gaat gepaard met stilte en concentratie, maar vereist ook een concrete activiteit om niet in vruchteloze nostalgie weg te zinken. Vandaar dat de kunstenaar allerhande minutieuze bewerkingen uitvoert op het papier met vaak een repetitief en obsessief karakter: verknippen en lijmen, nummeren, beschilderen, uitspreiden, bedekken enz. Het is een vorm van recyclage van voorbije fragmenten. Die verschillende etappes lijken erg tijdrovend maar daarin schuilt precies de waarde van het werk. Het uiterst langzaam herkneden van herinnering vertraagt de tijd en maakt de beleving des te intenser. We voelen vooral de intensiteit van de verwerkingstijd. Doorleefde intuïtie vormt de leidraad van haar werk, meer dan verhalen. De historische en biografische tijd worden ingeruild voor een tijdloze tijd.

De intense tijdbeleving haalt de overhand op de autobiografische anekdotes. Deze laatste variëren van tekening tot tekening, zodat die telkens aanleiding geven tot andere herinneringsprocessen en beeldoplossingen. Dat leidt niet tot een strakke geometrie met stereotiepe stijlkenmerken. In de plaats komt er een organische omgang met het materiaal. De verwerking heeft veel weg van een intuïtieve reis over het papier waarvan de uitkomst onzeker is. Samen met de materiële vorm wordt het herinneringsbeeld gekoesterd, versneden en vervormd tot een leefbare realiteit. Doorheen de transformatie wordt het kinderbeeld geactualiseerd. Dezelfde intensiteit houdt zich juist door verandering overeind. Het proces ge-

tuigt van een fysieke en mentale weerstand tegen de vergetelheid. De brokstukken van het geheugen die dreigen te ontglippen, worden getransformeerd tot een assemblage die verleden, heden en toekomst in harmonie brengt. Tijdens dat proces laat de kunstenaar zich meedrijven op cyclische tijdgolven in plaats van ze gewild naar haar hand te zetten. Ze heeft er nood aan zich in een zee van tijd onder te dompelen, waarbij de tijd tegelijk vertraagt en intensifieert. De innerlijke stilte laat toe de tijd tastbaar te maken. Op momenten van tijdloze concentratie volgen periodes waarin een bepaalde tekening opnieuw naar de achtergrond verdwijnt. Ze zijn nooit af, zolang ze niet worden ingelijst ten behoeve van een externe instantie.

Via geduldige handenarbeid palmt de kunstenaar territorium in op het papier. Het potlood weeft een net rond de tijdsfragmenten. Dat proces kan zich vrijwillige grenzen opleggen of telkens lagen toevoegen of wegwissen. Er groeit een complexe cartografie, die tegelijk eenvoudig tot stand komt. Zowel Gudny Rosa als de toeschouwer boren onbekende lagen aan van onbekende geschiedenissen, waarvan we de tekens niet (meer) (nog niet) begrijpen. Ze vormen een opeenstapeling van verschillende tijdperken en interpretaties. We staren naar een momentopname die sporen van alle vroegere processen insluit. Elke tekening heeft veel weg van een palimpsest of van een archeologische bodemstratificatie. Bij de geheugenprocessen stoot de kunstenaar op onbegrijpelijke codes, die ze recycleert en opnieuw loslaat. Elk beeld berust op losse geheugenfragmenten die zich voortdurend herpositioneren tegenover eerdere of latere ervaringen.

Het gelaagde landschap voert ons naar verinnerlijking. Visueel echter overheerst niet de indruk van een sterke dieptewerking. De stratificatie speelt zich overwegend af aan transparante oppervlaktelagen die de blik naar binnen uitnodigen. We kijken doorheen de herinnering en botsen op de materie van de drager. Daartussen ligt als het ware een vlies gespannen dat verschillende herinne-

Untitled - hjartathraeding 2008

Untitled-vetur

ringslagen omvat. De transparantie zit hem al in de gebruikte materies, die een tactiel en vloeibaar karakter hebben. Het is alsof alles zich op een helder wateroppervlak afspeelt waarin een waterjuffer codes krast die zich dicht tegen de oppervlakte ophouden. Doorschijnende - of in elk geval vloeibare - materie draagt verreweg Gudny Rosa's voorkeur weg. Uitgesproken kleurgebruik vormt een zeldzaamheid. Er is een grote broosheid mee gemoeid in de uitvoering. Alles ligt zichtbaar voor ons uitgestald maar achter een waas die zonder de nodige codes niet meteen te ontcijferen valt. Die codes kunnen ons echter bij intense inleving van de hand worden gedaan. Ze zullen toegang geven tot eenieders persoonlijke worsteling met zijn verleden. Als algemene artistieke realiteit verwijzen ze naar de strijd tegen het geheugenverlies en slordige tijdconsumptie van de wereld. Het houdt een pleidooi in voor zorgzame omgang met leven, tijd en ecologie. Er is ontegensprekelijk een moreel aspect mee verbonden, dat zowel aanzet tot wenen als tot lachen met de gang van zaken in verleden, heden en toekomst. Het geregeld intreden in de eindeloze tijdsbeleving heelt de wonden van de wereld.

Vloeibare materie en doorschijnende vliezen stellen de wereld van de biologie aanwezig. De vormen hebben veel weg van complexe organen, die ze zelf uitdenkt. Andere aanknopingspunten vinden we bij herbaria, textielweefsels of iconen. Telkens duikt de complexe gelaagdheid aan de oppervlakte op, de vergeten betekenissen, de tactiele nabijheid en de blik op tijdloze belevingen. Wars van alle culturele conventies hanteert Gudny Rosa een symbolisch geladen abstractie. Nooit herhaalt een beeld zich routinematig. Elke keer vindt ze de symbolische kracht heruit vanuit een intense omgang met de herinnering. De concrete gebeurtenis is maar een aanleiding waar ze overheen stap tot een houding die tegelijk afstand en betrokkenheid impliceert. Pool en tegenpool vallen samen in een houding die buiten de tijd treedt en er tegelijk middenin staat. Vluchtigheid en uitgesponnen tijd ontmoeten elkaar door de maatschappelijk gestructureerde tijd te verlaten. De zeggingskracht is zo sterk voelbaar dat er een symbolische werking van uitgaat op de aandachtige toeschouwer.

Filip Luyckx

Deze tekst maakt deel uit van de catalogus bij de tentoonstelling "La Durée" in de National Gallery of Iceland, met werk van Emmanuelle Antille (CH), Gabriëla Fridriksdottir (IS) en Gudny Rosa Ingimarsdottir (IS). Deze laatste stelde in april / mei 2003 tentoon in de Sint-Lukasgalerie Brussel, alsook met dezelfde instelling op Art Brussels.

Tentoonstelling van 23.02 – 01.05.2008
Curator: Halldor Björn Runolfsson
Catalogus met bijdragen van Halldor Björn Runolfsson, Harm Lux, Oddny Eir AEvarsdottir en Filip Luyckx.
 ISBN 1019-2395
 ISBN 978-9979-864-47-9
www.listasafn.is

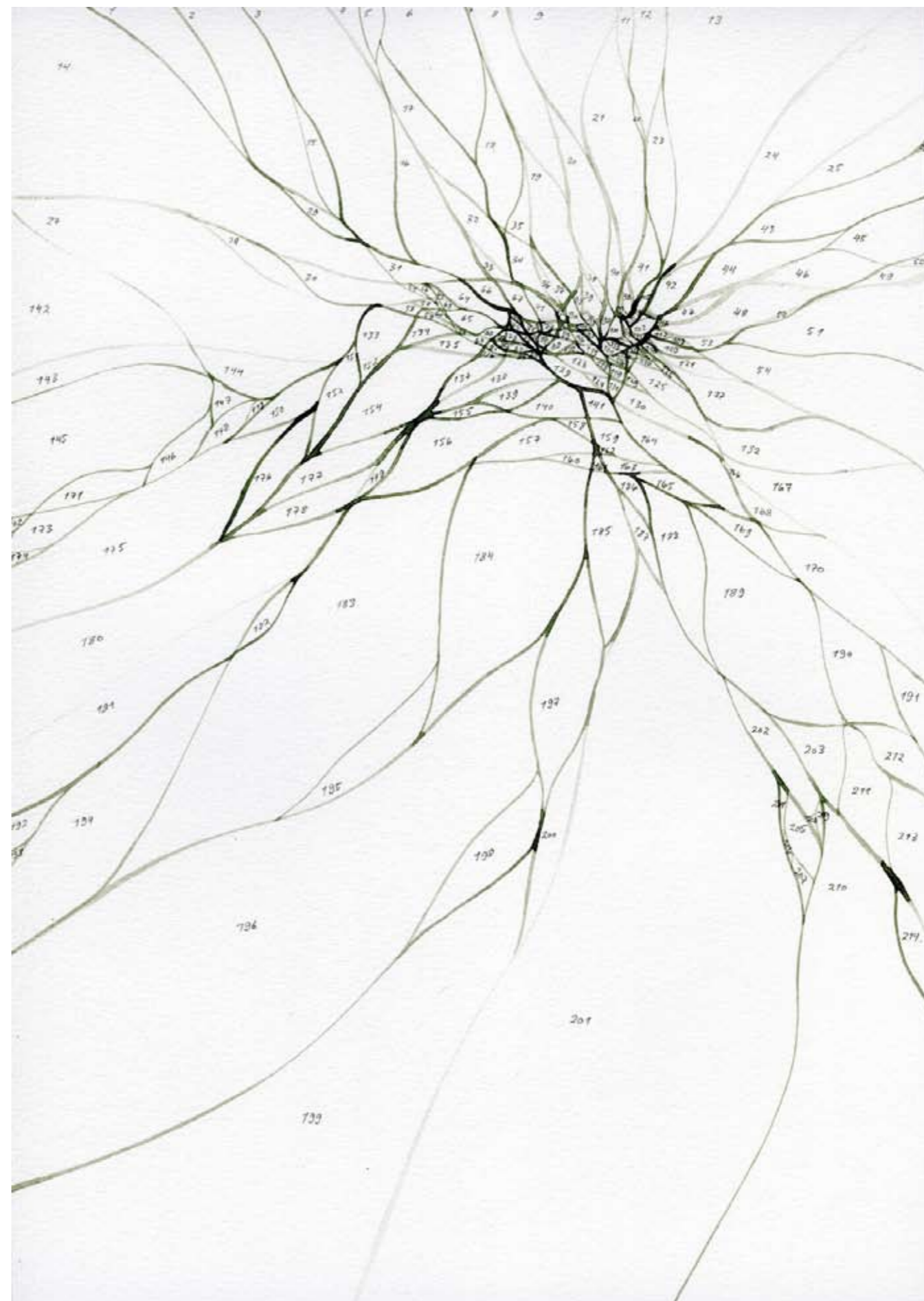
Gudny Rosa Ingimarsdottir is represented by Koraalberg Art Gallery, Antwerpen and Galerie Conrads, Düsseldorf.

Vue list detail vitri

Vue lista. objet

un-mot-perdu2007